

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ

॥ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮನಿಧನಂ ಮತ್ವಾ ಸೀತಾಯಾ ವಿಲಾಪಃ, ರಾವಣೇನ ಸಭಾಂ ಗತ್ವಾ
ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಸಹ ಯುದ್ಧವಿಷಯೇ ಮಂತ್ರಣಂ

ಸಾ ಸೀತಾ ತಚ್ಛಿರೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಚ್ಚ ಕಾರ್ಮುಕಮುತ್ತಮಂ |
ಸುಗ್ರೀವಪ್ರತಿಸಂಸರ್ಗಮಾಖ್ಯಾತಂ ಚ ಹನೂಮತಾ || 6.32.1 ||

ನಯನೇ ಮುಖವರ್ಣಂ ಚ ಭರ್ತುಸ್ತತ್ಸದೃಶಂ ಮುಖಂ |
ಕೇಶಾನ್ ಕೇಶಾಂತದೇಶಂ ಚ ತಂ ಚ ಚೂಡಾಮಣಿಂ ಶುಭಂ || 6.32.2 ||

ಏತೈಃ ಸರ್ವೈರಭಿಜ್ಞಾನೈರಭಿಜ್ಞಾಯ ಸುದುಃಖಿತಾ |
ವಿಜಗರ್ಹೇಽತ್ರ ಕೈಕೇಯೀಂ ಕ್ರೋಶಂತೀ ಕುರರೀ ಯಥಾ || 6.32.3 ||

ಸಕಾಮಾ ಭವ ಕೈಕೇಯಿ ಹತೋಽಯಂ ಕುಲನಂದನಃ |
ಕುಲಮುತ್ಸಾದಿತಂ ಸರ್ವಂ ತ್ವಯಾ ಕಲಹಶೀಲಯಾ || 6.32.4 ||

ಆರ್ಯೇಣ ಕಿಂ ನು ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಕೃತಂ ರಾಮೇಣ ವಿಪ್ರಿಯಂ |
ಯನ್ಮಯಾ ಚೀರವಸನಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ವನಂ || 6.32.5 ||

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ವೈದೇಹೀ ವೇಪಮಾನಾ ತಪಸ್ವಿನೀ |
ಜಗಾಮ ಜಗತೀಂ ಬಾಲಾ ಣಿನ್ನಾ ತು ಕದಲೀ ಯಥಾ || 6.32.6 ||

ಸಾ ಮುಹೂರ್ತಾತ್ ಸಮಾಶ್ವಸ್ಯ ಪರಿಲಭ್ಯಾಥ ಚೇತನಾಂ |
ತಚ್ಛಿರಃ ಸಮುಪಾಸ್ಥಾಯ ವಿಲಲಾಪಾಯತೇಕ್ಷಣಾ || 6.32.7 ||

ಹಾ ಹತಾಸ್ಮಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ವೀರವ್ರತಮನುವ್ರತ |
ಇಮಾಂ ತೇ ಪಶ್ಚಿಮಾವಸ್ಥಾಂ ಗತಾಸ್ಮಿ ವಿಧವಾ ಕೃತಾ || 6.32.8 ||

ಪ್ರಥಮಂ ಮರಣಂ ನಾರ್ಯಾ ಭರ್ತುರ್ವೈಗುಣ್ಯಮುಚ್ಯತೇ |
ಸುವೃತ್ತಃ ಸಾಧುವೃತ್ತಾಯಾಃ ಸಂವೃತ್ತಸ್ತ್ವಂ ಮಮಾಗ್ರತಃ || 6.32.9 ||

ಮಹದ್ ದುಃಖಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಯಾ ಮಗ್ನಾಯಾಃ ಶೋಕಸಾಗರೇ |
ಯೋ ಹಿ ಮಾಮುದ್ಯತಸ್ತ್ರಾತುಂ ಸೋಽಪಿ ತ್ವಂ ವಿನಿಪಾತಿತಃ || 6.32.10 ||

ಸಾ ಶ್ವಶ್ರುರ್ಮಮ ಕೌಸಲ್ಯಾ ತ್ವಯಾ ಪುತ್ರೇಣ ರಾಘವ |
ವತ್ಸೇನೇವ ಯಥಾ ಧೇನುವಿವತ್ಸಾ ವತ್ಸಲಾ ಕೃತಾ || 6.32.11 ||

ಉದ್ವಿಷ್ಟಂ ದೀರ್ಘಮಾಯುಸ್ತೇ ದೈವಜ್ಞೈರಪಿ ರಾಘವ |
ಅನ್ಯತಂ ವಚನಂ ತೇಷಾಮಲ್ಪಾಯುರಸಿ ರಾಘವ || 6.32.12 ||

ಅಥವಾ ನಶ್ಯತಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಯಾಪಿ ಸತಸ್ತವ |
ಪಚತ್ಯೇನಂ ತಥಾ ಕಾಲೋ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವೋ ಹ್ಯಯಂ || 6.32.13 ||

ಅದೃಷ್ಟಂ ಮೃತ್ಯುಮಾಪನ್ನಃ ಕಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಂ ನಯಶಾಸ್ತ್ರವಿತ್ |
ವ್ಯಸನಾನಾಮುಪಾಯಜ್ಞಃ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ವರ್ಜನೇ || 6.32.14 ||

ತಥಾ ತ್ವಂ ಸಂಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ರೌದ್ರಯಾತಿನೃಶಂಸಯಾ |
ಕಾಲರಾತ್ರಾ ಮಮಾಚ್ಛಿದ್ಯ ಹೃತಃ ಕಮಲಲೋಚನ || 6.32.15 ||

ಇಹ ಶೇಷೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಾಂ ವಿಹಾಯ ತಪಸ್ವಿನೀಂ |
ಪ್ರಿಯಾಮಿವ ಯಥಾ ನಾರೀಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ || 6.32.16 ||

ಅರ್ಚಿತಂ ಸತತಂ ಯತ್ನಾದ್ ಗಂಧಮಾಲ್ಯೈರ್ಮಯಾ ತವ |
ಇದಂ ತೇ ಮತ್ಪ್ರಿಯಂ ವೀರ ಧನುಃ ಕಾಂಚನಭೂಷಿತಂ || 6.32.17 ||

ಪಿತ್ರಾ ದಶರಥೇನ ತ್ವಂ ಶ್ವಶುರೇಣ ಮಮಾನಘ |
ಸರ್ವೈಶ್ಚ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ನೂನಂ ಸ್ವರ್ಗೇ ಸಮಾಗತಃ || 6.32.18 ||

ದಿವಿ ನಕ್ಷತ್ರಭೂತಂ ಚ ಮಹತ್ಕರ್ಮಕೃತಂ ತಥಾ |
ಪುಣ್ಯಂ ರಾಜರ್ಷಿವಂಶಂ ತ್ವಮಾತ್ಮನಃ ಸಮುಪೇಕ್ಷಸೇ || 6.32.19 ||

ಕಿಂ ಮಾಂ ನ ಪ್ರೇಕ್ಷಸೇ ರಾಜನ್ ಕಿಂ ವಾ ನ ಪ್ರತಿಭಾಷಸೇ |
ಬಾಲಾಂ ಬಾಲೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಮಾಂ ಸಹಚಾರಿಣೀಂ || 6.32.20 ||

ಸಂಶ್ರುತಂ ಗೃಹ್ಣತಾ ಪಾಣಿಂ ಚರಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಯತ್ ತ್ವಯಾ |
ಸ್ಮರ ತನ್ನಾಮ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ನಯ ಮಾಮಪಿ ದುಃಖಿತಾಂ || 6.32.21 ||

ಕಸ್ಮಾನ್ಮಾಮಪಹಾಯ ತ್ವಂ ಗತೋ ಗತಿಮತಾಂ ವರ |
ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಮುಂ ಲೋಕಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಾಮಪಿ ದುಃಖಿತಾಂ || 6.32.22 ||

ಕಲ್ಯಾಣೈ ರುಚಿರಂ ಗಾತ್ರಂ ಪರಿಷ್ವಕ್ತಂ ಮಯೈವ ತು |
ಕ್ರವ್ಯಾದೈಸ್ತಚ್ಛರೀರಂ ತೇ ನೂನಂ ವಿಪರಿಕೃಷ್ಯತೇ || 6.32.23 ||

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಾದಿಭಿರ್ಯಜ್ಞೈರಿಷ್ಟವಾನಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ |
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೇಣ ಸಂಸ್ಕಾರಂ ಕೇನ ತ್ವಂ ನ ತು ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ || 6.32.24 ||

ಪ್ರವ್ರಜ್ಯಾಮುಪಪನ್ನಾನಾಂ ತ್ರಯಾಣಾಮೇಕಮಾಗತಂ |
ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯತಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಶೋಕಲಾಲಸಾ || 6.32.25 ||

ಸ ತಸ್ಯಾಃ ಪರಿಪೃಚ್ಛಂತ್ಯಾ ವಧಂ ಮಿತ್ರಬಲಸ್ಯ ತೇ |
ತವ ಚಾಖ್ಯಾಸ್ಯತೇ ನೂನಂ ನಿಶಾಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸೈರ್ವಧಂ || 6.32.26 ||

ಸಾ ತ್ವಾಂ ಸುಪ್ತಂ ಹತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಾಂ ಚ ರಕ್ಷೋಗೃಹಂ ಗತಾಂ |
ಹೃದಯೇನಾವದೀರ್ಣೇನ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ರಾಘವ || 6.32.27 ||

ಮಮ ಹೇತೋರನಾರ್ಯಾಯಾ ಅನಘಃ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜಃ |
ರಾಮಃ ಸಾಗರಮುತ್ತೀರ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಗೋಷ್ಠದೇ ಹತಃ || 6.32.28 ||

ಅಹಂ ದಾಶರಥೇನೋಥಾ ಮೋಹಾತ್ ಸ್ವಕುಲಪಾಂಸನೀ |
ಆರ್ಯಪುತ್ರಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಮೃತ್ಯುರಜಾಯತ || 6.32.29 ||

ನೂನಮನ್ಯಾಂ ಮಯಾ ಜಾತಿಂ ವಾರಿತಂ ದಾನಮುತ್ತಮಂ |
ಯಾಹಮದ್ಯೈವ ಶೋಚಾಮಿ ಭಾರ್ಯಾ ಸರ್ವಾತಿಥೇರಿಹ || 6.32.30 ||

ಸಾಧು ಘಾತಯ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಮಸ್ಯೋಪರಿ ರಾವಣ |
ಸಮಾನಯ ಪತಿಂ ಪತ್ನ್ಯಾ ಕುರು ಕಲ್ಯಾಣಮುತ್ತಮಂ || 6.32.31 ||

ಶಿರಸಾ ಮೇ ಶಿರಶ್ಚಾಸ್ಯ ಕಾಯಂ ಕಾಯೇನ ಯೋಜಯ |
ರಾವಣಾನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಗತಿಂ ಭರ್ತುರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ || 6.32.32 ||

ಇತೀವ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಾ ವಿಲಲಾಪಾಯತೇಕ್ಷಣಾ |
ಭರ್ತುಃ ಶಿರೋ ಧನುಶ್ಚೈವ ದದರ್ಶ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ || 6.32.33 ||

ಏವಂ ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಾಯಾಂ ಸೀತಾಯಾಂ ತತ್ರ ರಾಕ್ಷಸಃ |
ಅಭಿಚಕ್ರಾಮ ಭರ್ತಾರಮನೀಕಸ್ಥಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ || 6.32.34 ||

ವಿಜಯಸ್ವಾರ್ಯಪುತ್ರೇತಿ ಸೋಽಭಿವಾದ್ಯ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಚ |
ನ್ಯವೇದಯದನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪ್ರಹಸ್ತಂ ವಾಹಿನೀಪತಿಂ || 6.32.35 ||

ಅಮಾತ್ಯೈಃ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಹಸ್ತಸ್ತ್ವಾಮುಪಸ್ಥಿತಃ |
ತೇನ ದರ್ಶನಕಾಮೇನ ಅಹಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತಃ ಪ್ರಭೋ || 6.32.36 ||

ನೂನಮಸ್ತಿ ಮಹಾರಾಜ ರಾಜಭಾವಾತ್ ಕ್ಷಮಾನ್ವಿತ |
ಕಿಂಚಿದಾತ್ಮಯಿಕಂ ಕಾರ್ಯಂ ತೇಷಾಂ ತ್ವಂ ದರ್ಶನಂ ಕುರು || 6.32.37 ||

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ದಶಗ್ರೀವೋ ರಾಕ್ಷಸಪ್ರತಿವೇದಿತಂ |
ಅಶೋಕವನಿಕಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ದರ್ಶನಂ ಯಯೌ || 6.32.38 ||

ಸ ತು ಸರ್ವಂ ಸಮಧ್ಯೈವ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಕೃತ್ಯಮಾತ್ಮನಃ |
ಸಭಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಿದಧೇ ವಿದಿತ್ವಾ ರಾಮವಿಕ್ರಮಂ || 6.32.39 ||

ಅಂತರ್ಧಾನಂ ತು ತಚ್ಛೇರ್ಷಂ ತಚ್ಚ ಕಾರ್ಮುಕಮುತ್ತಮಂ |
ಜಗಾಮ ರಾವಣಸ್ಯೈವ ನಿಯಾಣಸಮನಂತರಂ || 6.32.40 ||

ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಸ್ತು ತೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಮಂತ್ರಿಭಿರ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮೈಃ |
ಸಮರ್ಥಯಾಮಾಸ ತದಾ ರಾಮಕಾರ್ಯವಿನ್ನಿಶ್ಚಯಂ || 6.32.41 ||

ಅವಿದೂರಸ್ಥಿತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷಾನ್ ಹಿತೈಷಿಣಃ |
ಅಬ್ರವೀತ್ ಕಾಲಸದೃಶಂ ರಾವಣೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ || 6.32.42 ||

ಶೀಘ್ರಂ ಭೇರೀನಿನಾದೇನ ಸ್ಫುಟಂ ಕೋಣಾಹತೇನ ಮೇ |
ಸಮಾನಯಧ್ವಂ ಸೈನ್ಯಾನಿ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಚ ನ ಕಾರಣಂ || 6.32.43 ||

ತತಸ್ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತದ್ವಚ -
ಸ್ತದೈವ ದೂತಾಃ ಸಹಸಾ ಮಹದ್ ಬಲಂ |
ಸಮಾನಯಂಶ್ಚೈವ ಸಮಾಗತಂ ಚ ತೇ
ನ್ಯವೇದಯನ್ ಭರ್ತರಿ ಯುದ್ಧಕಾಂಕ್ಷಿಣಿ || 6.32.44 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ
ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||